

Informàtica Aplicada a la Traducció
Examen de prova
12 de gener de 2002
Segona part (2 hores)

Instruccions:

- En aquesta part de l'examen podeu consultar qualsevol material que hàgeu portat però no podeu compartir material ni parlar amb ningú.
- Si teniu algun dubte, alceu la mà i aniré a atendre-us.

Qüestions:

1. Indiqueu quina classe d'ambigüïtat presenten aquestes frases (justifiqueu completament però breument la vostra resposta):
  - (a) “Serviran polp a la gallega” (1: Serviran polp a una senyora de Galícia; 2: Serviran polp preparat a l'estil gallec).
  - (b) “No puc veure bé la foto que m’has enviat per correu electrònic perquè no puc tancar totes les finestres” (1: Encara hi entra sol i es reflecteix en la pantalla; 2: Tinc l’escriptori ple de documents oberts).
  - (c) “Ens va explicar com deien que vindria” (1: Ens va explicar de quina manera ho deien; 2: Ens va explicar de quina manera vindria segons deien”).
  - (d) “— Hem rebut notícies que diuen que, per causa de l’humitat i la calor en l’interior del temple, els bancs i els altars de fusta han rebrotat i els han crescut branques i fulles. — I les creus?” (1: Creus aquestes notícies? 2: Els crucifixos també han rebrotat?).
  - (e) “S’han de repassar les entrades i les despeses que s’hagen fet en euros” (1: Les entrades s’han de repassar totes; les despeses només si s’han fet en euros; 2: De les entrades, se n’han de repassar només les fetes en euros).
  - (f) “Després que la venedora acabà la descripció dels avantatges de la urbanització projectada, el comentari unànime dels inversors va ser que la trobaven molt interessant”. (1: Els inversors, la veritat, prestaven més atenció a la venedora que al producte; 2: Els va agradar l’estil de la descripció; 3: La venedora no parlava clar, la descripció era incompleta, però a pesar de tot, la urbanització era una inversió prometedora).

- (g) Els professors han renyat els alumnes. És que, quan es barallen, se'ls nota. (1: Els professors estan barallats i al final els alumnes ho paguen; 2: La baralla d'alumnes havia acabat, però els professors ho van detectar i els van recriminar).
- (h) “A la trapecista, ultimamente, no le salían los números” (1: Siempre acababa en la red; 2: tenía más gastos que ingresos).
2. Imagineu que teniu un text de 1.000.000 de mots en l'idioma *séverla* i un diccionari de correspondències espanyol–*séverla*. El diccionari estableix (entre d'altres) les correspondències següents (s'hi indica la freqüència del mot en el text en *séverla*).

ESPANYOL	SÉVERLA	FREQÜÈNCIA
asistido, -a	aduya	123
aspecto	atnip	44
dirección	obmur	150
dirección	odnam	55
dirección	ragul	128
diseño	atnip	43
diseño	raerc	100
electrónico, -a	dered	100
general	latot	43
moderno, -a	aídla	56
postal	atrac	188

En el text en *séverla* trobem, a més, les freqüències següents per a grups de dos mots (només es llisten els grups que apareixen alguna vegada):

GRUP	FREQÜÈNCIA
atrac ragul	25
atrac odnam	3
dered ragul	12
dered odnam	2
latot odnam	10
latot atnip	8
aduya odnam	10
aídla raerc	3
aídla atnip	15
aduya raerc	12

Indiqueu com traduiríeu les següents expressions espanyoles al *séverla* i perquè heu elegit aqueixa traducció i no una altra:

- (a) dirección postal
  - (b) dirección electrónica
  - (c) dirección asistida
  - (d) dirección general
  - (e) diseño moderno
  - (f) diseño asistido
3. Primerament, elegiu un idioma meta (francés, anglés o alemany) i un idioma origen (català o castellà). Després, per als idiomes elegits, doneu un exemple de traducció mot a mot inacceptable en *tres* d'aquests cinc casos:
- (a) homografia mal resolta d'un mot
  - (b) polisèmia mal resolta d'un mot
  - (c) problemes de concordança
  - (d) ambigüitat estructural mal resolta
  - (e) problemes amb l'ordre dels mots
4. Interlingua, a més de la llengua intermèdia dels sistemes indirectes sense transferència, és una llengua artificial bàsicament d'arrel llatina, amb una flexió simplificada, i amb un vocabulari dissenyat per a ser comprensible a molts europeus. Una característica important d'interlingua és que els determinants (*un, le, alcun, iste, mi, tu, etc.*) i els adjectius són invariables. Els plurals dels noms es fan amb *-s* o *-es*. Imagineu que tenim un sistema de transferència morfològica avançada que tradueix d'interlingua al català (o al castellà) usant aquestes quatre regles:
- R_1 detecta **det-n** i escriu **trad(det)-trad(n)**, fent concordar **trad(det)** en gènere i en nombre amb **trad(n)**
  - R_2 detecta **det-n-adj** i escriu **trad(det)-trad(n)-trad(adj)**, fent concordar **trad(det)** i **trad(adj)** en gènere i en nombre amb **trad(n)**
  - R_3 detecta **n-adj** i escriu **trad(n)-trad(adj)**, fent concordar **trad(adj)** en gènere i en nombre amb **trad(n)**
  - R_4 detecta **adj-n** i escriu **trad(n)-trad(adj)**, fent concordar **trad(adj)** en gènere i en nombre amb **trad(n)**

Si no es pot usar informació de concordança, la traducció dels determinants i els adjectius es fa en masculí singular. Indica quines traduccions al català (o al castellà) produirà aquest sistema per a les frases següents i per què:

- (a) Un longe viage
  - (b) Un longe viages
  - (c) Un viages longe
  - (d) Longe viages
  - (e) Un governmento non democratic
  - (f) Un governmentos non democratic
  - (g) Tu melior ideales
  - (h) Un bon solution
5. La traducció d'una oració es pot veure com una interpretació d'aquesta (és a dir, com l'expressió en la llengua meta del seu significat). El *principi de composicionalitat* postula que la interpretació d'una oració es construeix combinant les interpretacions dels mots seguint precisament les agrupacions successives (constituents) que indica l'arbre d'anàlisi sintàctica de l'oració, partint dels mots i anant cap a l'arrel de l'arbre. Indiqueu en quin (o quins) tipus de sistema de traducció automàtica trobem un disseny que aplica, exactament o aproximadament, el principi de composicionalitat. Raoneu breument la resposta.
6. (Aquesta pregunta correspon a continguts que no s'han explicat encara en classe però, tot i així, no és impossible de fer). Una manera d'avaluar la qualitat de la traducció automàtica consisteix a corregir manualment les traduccions en brut i comptar el nombre de mots canviats (és a dir, eliminats, inserits, o substituïts); dividint aquest nombre pel nombre total dels mots del text i multiplicar per cent obtenim una *taxa* o *percentatge* d'error. Així podem, en principi, comparar la qualitat de les traduccions produïdes per dos sistemes diferents de traducció automàtica estudiant-ne la taxa d'error. Indiqueu almenys dos problemes que poden comprometre la validesa d'aquest mètode d'avaluació.